

وقوع بیماری پژمردگی شاخه، زوال و مرگ درختچه‌های ختمی در فضای سبز مشهد

مجتبی اسکندری^۱، حمید افضلی^۱، آریتا جعفریان^۲

۱- بخش تحقیقات آفات و بیماریهای گیاهی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی خراسان

۲- سازمان پارکها و فضای سبز شهرداری مشهد

بیماری زوال و مرگ درختچه‌های ختمی در سال ۱۳۸۲ برای اولین بار در تعدادی از مناطق شهر مشهد از جمله میدان فردوسی، پارک آیت الله سعیدی، بلوار امام خمینی و بلوار فرودگاه مشاهده شد. مهمترین علائم بیماری و نشانه‌های پاتوژن بصورت ضعف درخت، خشکیدگی شاخه‌ها، ایجاد شکاف در تنه، تغییر رنگ چوب در مقاطع طولی و عرضی و ظهور پوشش پودری سیاه‌رنگ بین پریدرم و پوست قابل مشاهده بود. تعدادی از گیاهان دارای علائم مذکور به آزمایشگاه منتقل و در آنجا نمونه‌هایی از بخش‌های تغییر رنگ یافته چوب تهیه و روی محیط‌های WA و PDA کشت شد. در تمام موارد از قطعات کشت شده،

جدایه قارچی مشابهی بدست آمد که از طریق برداشتن نوک هیف (Hyphal tip) خالص شد. رنگ میسلیم این قارچ از بیرنگ تا قهوه‌ای تیره متغیر است. قارچ مورد بحث دارای مرحله آرتروکنیدیومی می‌باشد. آرتروکنیدیوم‌ها معمولاً "استوانه‌ای و در دو انتها مسطح می‌باشند و طول آنها دو برابر عرض آنهاست و گاهی به اشکال کروی یا بشکله‌ای نیز دیده می‌شوند. آرتروکنیدیوم‌ها به رنگ قهوه‌ای تیره بوده، دیواره عرضی آنها ضخیم و از قطعه قطعه شدن ریشه‌ها بوجود می‌آیند و صفر تا یک دیواره عرضی دارند. با توجه به خصوصیات فوق‌الذکر قارچ مورد بحث *Nattrassia mangiferae* (H. and P. Sydow) Sutton and Dyko تشخیص داده شد. این اولین گزارش خشکیدگی ناشی از قارچ مذکور روی درختچه‌های خنمی در کشور می‌باشد.